

THE COMPETENCIES OF YOUTH ENTREPRENEURS COMPETENȚELE TINERILOR ANTREPRENORI

DELIU Natalia

ORCID: 0000-0003-2690-8853

PhD Student, Center of Excellence in Economics and Finance, R. Moldova,
e-mail: natadeliu@mail.ru

ABSTRACT. *In a fast-changing external environment the necessity of the development of entrepreneurial mindset among the young population is becoming increasingly relevant. Modern young Entrepreneur because of their years have creative thinking; tend to the business, innovation and risk. But this is not enough. For successful business young entrepreneur needs to develop their skills, thereby increasing their competence. Applying the competence-based approach in assessing a young entrepreneur is an effective tool to improve the quality of business activities.*

The survey of young potential entrepreneurs from the Republic of Moldova served as the basis for the results and conclusions.

KEYWORDS: *young entrepreneur, entrepreneur competence, youth entrepreneurship, personal qualities of the entrepreneur.*

JEL CLASSIFICATION: *A29, L26, E24, E29*

INTRODUCERE

Antreprenoriatul este din ce în ce mai recunoscut ca un ingredient esențial pentru creșterea economică, generarea de locuri de muncă, inovare și dezvoltarea socio-economică [1,2,3]. Tinerii antreprenori au un impact mare asupra performanței economice. Din perspectiva demografică, tinerii promovează revitalizarea comunității locale [1]. Din perspectiva economică, tinerii permit reînnoirea forței de muncă [4]. De asemenea, ei pot deveni factori decisivi pentru dezvoltarea unei țări, atunci când capitalul lor uman este optimizat prin antreprenoriat [5,6,7,8,9].

Tinerii antreprenori sunt deosebit de receptivi la noile oportunități și tendințe economice [10]. Unul dintre cele mai mari avantaje competitive pe care tinerii le au în economia bazată pe cunoaștere este tocmai disponibilitatea lor de a inova [11].

Tinerii nu sunt importanți doar pentru a susține economia, ci și pentru a-i stimula creșterea. Liddle [9] explică că economiile cresc în regiunile cu o populație mai mare de tineri, care sunt bine educați și care au oportunități de a-și dezvolta talentele. Verheul și Van Stel [12] contribuie la această perspectivă, susținând că, în regiunile dezvoltate, tinerii nu optimizează capitalul uman doar prin angajare, ci și prin antreprenoriat.

Datorită faptului că formarea atitudinilor față de antreprenoriat ca traiectorie de carieră, apariția intențiilor antreprenoriale și transformarea lor în acțiuni concrete pentru a-și înființa propria afacere sunt adesea realizate în perioada de studii [13], un aspect important al studierii antreprenoriatului este determinarea factorilor de implementare a intențiilor antreprenoriale de către tineri.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Intențiile antreprenoriale acționează ca o etapă cheie în procesul antreprenorial și determină disponibilitatea tinerilor de a-și deschide propria afacere [14] Alegerea unei cariere antreprenoriale de către studenți poate fi determinată atât de convingerile personale, cât și de influența mediului

extern. Unul dintre factorii principali în formarea intențiilor antreprenoriale este aprecierea de către student a fezabilității comportamentului antreprenorial, inclusiv din punctul de vedere dacă are un nivel suficient de competențe antreprenoriale pentru a-și crea propria afacere. Importanța dezvoltării competențelor antreprenoriale în rândul populației tinere a fost discutată activ în comunitatea științifică [15]. Economia și societatea au nevoie de absolvenți creativi și cu inițiativă, predispuși la activitate antreprenorială. În acest sens, instituțiile de învățământ sunt chemate să ofere pieței muncii specialiști cu calitățile profesionale și personale necesare pentru a construi o carieră de afaceri de succes, inclusiv în domeniul antreprenoriatului.

În prezent, există multe definiții ale conceptului de „competență”. Acestea sunt, practic, versiuni a două subiecte, dintre care prima este legată de descrierea sarcinilor de lucru sau a rezultatelor activităților, iar a doua este descrierea comportamentului [16]. Prima opțiune provine din sistemele naționale de formare, în care competența este înțeleasă ca „abilitatea de a acționa în conformitate cu standardele adoptate de organizație” [17]. Al doilea definește competența ca principală caracteristică a unei persoane, ca un set de indicatori comportamentali, cu care o persoană atinge succesul în muncă. Aceasta este completată de parametri personali precum motivele, abilitățile, trăsăturile, stima de sine și rolul social al unei persoane [18].

Capacitatea de a măsura și dezvolta competențe depinde de tipul acestora. Cercetătorii L. M. Spencer, JR. și S. M. Spencer în lucrarea științifică „Competence at work. Models for Superior Performance” observă că competențele superficiale, cum ar fi cunoștințele și abilitățile, sunt cele mai ușor de analizat extern și sunt mai ușor de dezvoltat, de exemplu, prin formare și competențe profunde - motivele și proprietățile care stau la baza personalității sunt mai greu de influențat de influențe externe, respectiv, sunt cele mai greu de măsurat și dezvoltat. În ceea ce privește „conceptul-eu” (atitudini și valori) evidențiat de autori, aceste competențe sunt la mijloc. Este posibil să le schimbi cu ajutorul antrenamentelor, psihoterapiei, exercițiilor pentru dezvoltare pozitivă, dar acest lucru necesită mai mult timp și efort [19].

Astăzi, există multe abordări ale clasificării competențelor antreprenoriale. Schimbările constante ale mediului extern duc la apariția unor noi cerințe pentru antreprenori: pentru afacerile moderne, nu sunt atât cunoștințele și aptitudinile profesionale ale unui antreprenor care sunt valoroase, ci competențele asociate cu construirea de relații de afaceri, inițiativa și flexibilitatea într-un mediu în schimbare rapidă [20].

Unul dintre primele studii la scară largă dedicate studiului și evaluării competențelor antreprenoriale a fost realizat în 1983 și finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Studiul a fost de natură interculturală și a vizat identificarea competențelor care prezic crearea de succes a afacerilor. Studiul a mai arătat că caracteristicile biografice și demografice personale nu îi deosebesc pe cei mai buni antreprenori de antreprenorii obișnuiți – antreprenoriatul este o carieră „egal de șanse” [19]. Alți cercetători Thomas W.Y. Man, T. Lau și K.F. Chan oferă propria clasificare, care include șase categorii: competențe de capacitate (viziune și împuternicire), competențe sociale (persuasiune, construirea încrederii, abilități interpersonale), competențe conceptuale (abilități de luare a deciziilor, disponibilitate de a acționa, inovare), competențe organizaționale (formarea echipei, monitorizarea performanței, conducerea și formarea angajaților), competențe strategice (definirea, evaluarea și implementarea strategiei de afaceri) și „competențe de angajament” (persistență, inițiativă, angajament față de sarcini) [20].

În raportul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) elaborat de M. Lakeus, competențele antreprenoriale sunt împărțite în două grupe: cognitive, bazate în principal pe abilitățile intelectuale ale unei persoane și mai ușor de învățat și măsurabil, și competențe noncognitive, precum perseverența și stăruința, proactivitatea, creativitatea, pregătirea pentru incertitudine, etc. Cea mai detaliată descriere a indicatorilor comportamentali este oferită de Cadrul de competențe antreprenoriale dezvoltat de Comisia Europeană, care poate acționa ca bază pentru predarea antreprenoriatului tinerilor [15]. Clasificarea propusă constă din trei domenii - „transformarea în acțiune”, „resurse”, „idei și oportunități”, fiecare dintre acestea incluzând cinci competențe antreprenoriale. Deosebit de distinsă este „gândirea etică”, care implică

responsabilitate față de lumea exterioară și o evaluare preliminară a consecințelor implementării anumitor idei inovatoare asupra societății și mediului [15].

Cea mai relevantă cercetare în domeniul studierii competențelor antreprenoriale este lucrarea lui A. Tittel și O. Terzidis "Entrepreneurial competences revised: developing a consolidated and categorized list of entrepreneurial competences" [22]. Autorii disting trei categorii principale de competențe antreprenoriale: competențe personale, profesionale și sociale. Totodată, competențele profesionale sunt împărțite în trei grupe: abilitate (generarea de idei, vizualizarea oportunităților, urmărirea schimbărilor din mediul extern etc.), organizarea (coordonarea, delegarea sarcinilor, dezvoltarea unei echipe, dezvoltarea culturii organizaționale etc.), strategie și management (administrare, dezvoltarea unei strategii de marketing, dezvoltarea de produse și servicii inovatoare, managementul resurselor umane, planificare, viziune asupra imaginii de ansamblu etc.) [20].

Această analiză ne permite să întocmim o listă generală a competențelor antreprenoriale de bază și distribuirea acestora în categorii adecvate (prezentată în Tabelul 1).

Tabelul 1. Clasificarea generală a competențelor antreprenoriale

Competența	Conținutul
Viziunea și utilizarea oportunităților	Recunoașterea oportunităților de implementare a ideilor inovatoare, monitorizarea mediului pentru a identifica modele de schimbare
Influență/ impact	Construirea de relații de afaceri, abilități de persuasiune, abilități de negociere, extinderea rețelelor sociale, leadership, abilități de prezentare
Planificare	Anticiparea obstacolelor, evaluarea viitoarelor alternative, aplicarea unei abordări logice și sistematice a acțiunii
Inovație	Luarea de decizii inovatoare sau generarea de idei inovatoare care creează valoare pentru alții; abordare creativă, inovatoare a rezolvării problemelor
Disponibilitatea de a-și asuma riscuri	Implementarea acțiunilor care reduc probabilitatea apariției riscurilor; adaptarea la schimbări neprevăzute
Control	Controlul personal al întregului proces de dezvoltare și implementare a ideii; dezvoltarea și utilizarea procedurilor pentru a se asigura că munca este realizată
Persistență	Implementarea de acțiuni repetate sau de altă natură pentru depășirea obstacolelor; manifestarea flexibilității în condiții care se schimbă rapid fără a abandona obiectivul; rezistență în fața presiunii externe, incertitudinii sau eșecurilor
Inițiativă	Înclinația de a acționa, de a face față provocărilor
Încredere în sine	Exprimarea încrederii în propriile abilități, apărarea încrederii ferme în propriile idei
Responsabilitate	Evaluarea consecințelor implementării ideilor pentru societate și mediu, grija pentru calitatea înaltă a muncii
Resurse	Managementul resurselor financiare, managementul resurselor umane (formarea echipei, formarea angajaților), căutarea și analiza informațiilor

Sursa: [15,19,21,22].

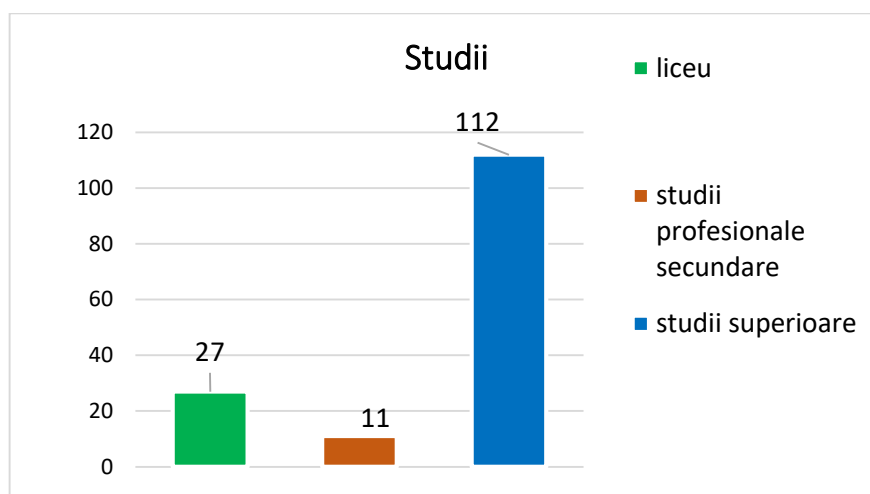
Astfel, pentru o afacere de succes, un tânăr antreprenor trebuie să-și dezvolte abilitățile profesionale, sporindu-și astfel competența. Iar competențele se dezvoltă prin studiere. Educația și pregătirea academică pot ajuta la dezvoltarea abilităților și cunoștințelor necesare pentru a fi un antreprenor de succes.

În cadrul temei de cercetare a fost realizat un *studiu despre tineri potențiali antreprenorii* din Republica Moldova. La studiu au participat 150 de tineri.

Deoarece educația antreprenorială este foarte importantă pentru realizarea cu succes a activității de antreprenoriat, la sondaj au participat tineri de la mai multe instituții de învățământ din țară, cum ar fi:

1. UASM;
2. ASEM;
3. USM;
4. UPS "Ion Creangă";
5. Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți;
6. Universitatea de Stat "Bogdan Petriceicu Hasdeu" din Cahul;
7. IP CEEF;
8. Colegiul Național de Comerț al ASEM.

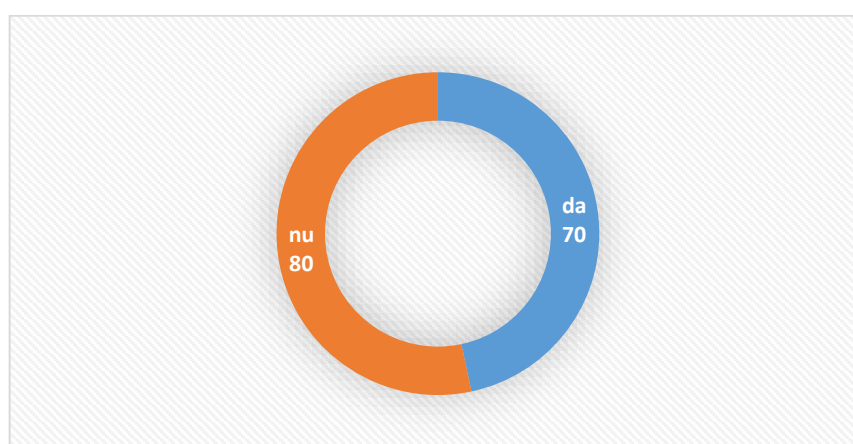
Rezultatele cercetării efectuate ne arată că din numărul respondenților, cei mai mulți (75%) sunt persoane cu studii superioare sau care își fac studiile la una din instituțiile menționate anterior (Figura 1).

Figura 1. Nivelul de studii deținut de respondenți

Sursa: elaborată de autor în baza chestionarului

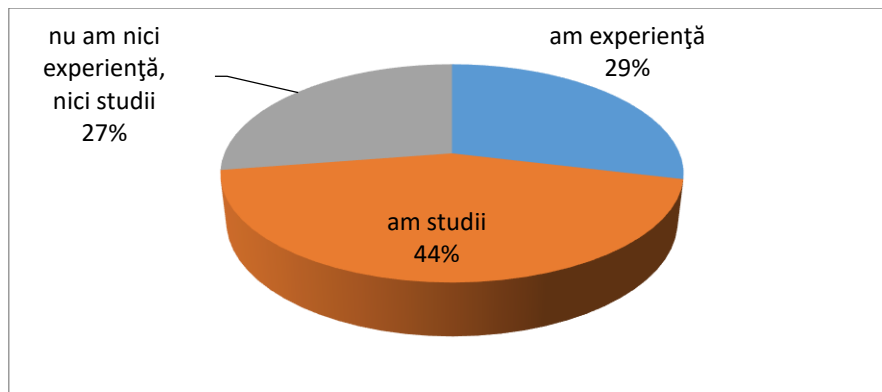
Din tinerii ce au participat la studiu - 53% susțin că nu au urmat careva cursuri de inițiere a afacerilor, și respectiv 47% au urmat astfel de cursuri (Figura 2).

Figura 2. Participarea la cursuri de inițiere și dezvoltare a afacerilor

Sursa: elaborată de autor în baza chestionarului

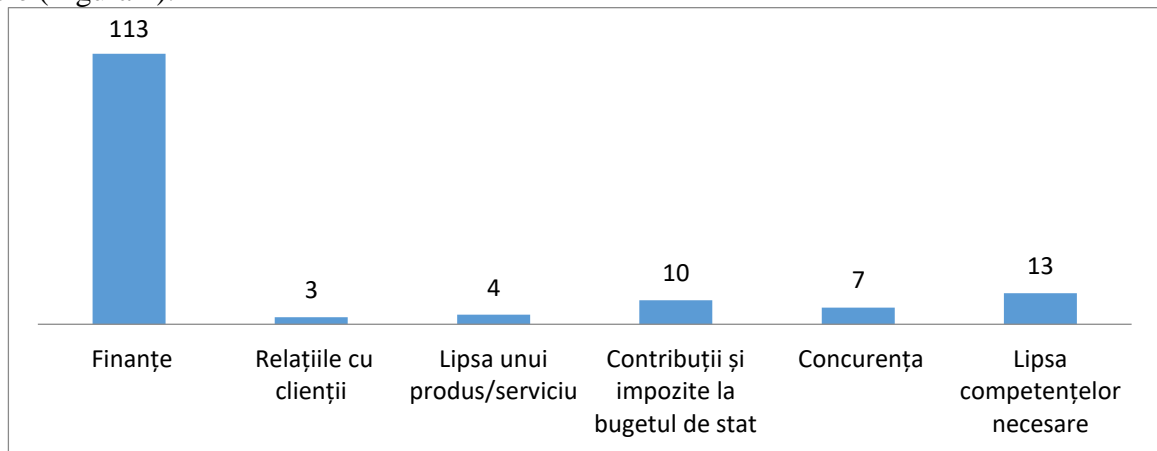
Deținerea unei experiențe sau studii în domeniul în care urmează să activeze afacerea este întotdeauna un avantaj, deoarece cunoștințele și abilitățile dobândite în aceste domenii pot ajuta la abordarea mai eficientă a provocărilor și la identificarea oportunităților de afaceri. Astfel, la întrebarea "Aveți experiență sau studii în domeniul în care urmează să activeze afacerea?" au fost următoarele răspunsuri:

Figura 3. Experiința respondenților

Sursa: elaborată de autor în baza chestionarului

Fiind întrebați referitor la problemele cu care se confruntă, tinerii menționează un șir de probleme cheie (Figura 4).

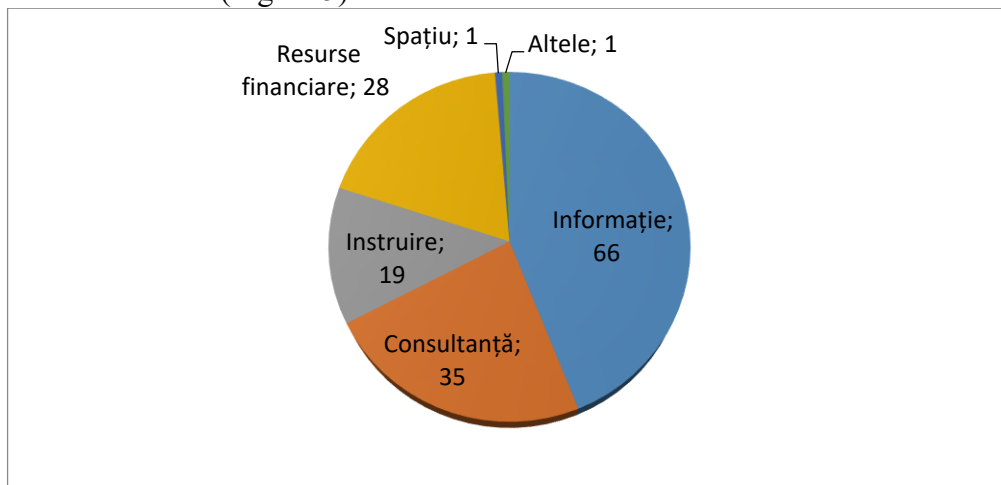

Figura 4. Problemele cheie cu care se confruntă un tânăr antreprenor

Sursa: elaborată de autor în baza chestionarului

Una dintre problemele cheie cu care se confruntă un tânăr antreprenor este nevoia de a găsi finanțare pentru afacerea lor. În plus, un alt obstacol important pentru tinerii antreprenori este lipsa de experiență și cunoștințe în domeniul afacerilor.

Inițierea sau dezvoltarea unei afaceri poate fi o sarcină dificilă și necesită o serie de resurse și sprijin pentru a avea succes. Tinerii care au participat la sondaj au menționat că au nevoie de suport în diverse domenii (Figura 5).

Figura 5. Necesități de susținere pentru tineri viitori antreprenori

Sursa: elaborată de autor în baza chestionarului

Astfel, sunt tineri ce menționează că au nevoie de instruire și consultanță, adică dezvoltarea competențelor necesare pentru un antreprenor. Tinerii ce doresc să deschidă o afacere sunt

interesați de diverse evenimente adresate tinerilor antreprenori, cum ar fi: seminare de formare în diverse domenii (contabilitate, marketing, promovare, ș.a); mentorat; oportunități de finanțare prin intermediul programelor de stat, cât și străine; și nu în ultimul rând - întâlniri cu antreprenori ce au idei similare.

CONCLUZII

Un aspect important al studierii antreprenoriatului pentru tineri este identificarea factorilor care contribuie la formarea intențiilor antreprenoriale în rândul tinerilor potențiali antreprenori. Atunci când ia o decizie privind alegerea unei cariere antreprenoriale, un tânăr evaluează prezența a trei tipuri de capital, care includ și competențe antreprenoriale. Prin urmare, cu cât tânărul evaluează mai mult nivelul propriilor competențe necesare pentru a crea o afacere, cu atât este mai mare probabilitatea comportamentului său antreprenorial.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. OECD 2003. *Entrepreneurship and local economic development: Programme and policy recommendations*. Paris and Washington, D.C.: OECD.
2. Acs Z., Amoros J. 2008. Entrepreneurship and competitiveness dynamics in Latin America. *Small Business Economics*, 31: 305-322.
3. Wyrwich M. 2012. Regional Entrepreneurial Heritage in a Socialist and a Postsocialist Economy. *Economic Geography* 88(4): 423-445.
4. ILO (International Labor Organization) 2010. *Global employment trends for youth*. Geneva: ILO.
5. Xheneti M. 2006. Youth entrepreneurship in south east Europe: some policy recommendations. In: *Promoting Entrepreneurship in South East Europe, policies and tools*. Edited by Jonathan Potter and Alessandra Proto. Paris: OECD.
6. Bönthe W., Falck O., Hebllich S. 2009. The Impact of Regional Age Structure on Entrepreneurship. *Economic Geography* 85(3): 269-287.
7. European Commission 2009. Youth - Investing and Empowering. SEC(2009) 549 final. Brussels: European Commission.
8. Hofer A., Delaney, A. 2010. Shooting for the Moon: Good Practices in Local Youth Entrepreneurship Support. LEED Working Papers. Paris: OECD Publishing.
9. Liddle B. 2011. Demographic influences on economic resiliency: revisiting the developing country growth collapse of the 1970s and 1980s. *Journal of International Development* 23: 476-492.
10. OECD 2001. *Putting the Young in Business, policy challenges for youth entrepreneurship*. LEED Notebook No. 29. Paris: OCDE.
11. Lyngdoh B. 2005. Skills for Work in the Future: A Youth Perspective. *Quarterly Review of Comparative Education* 35(3): 311-316.
12. Verheul I., Van Stel A. 2007. *Entrepreneurial Diversity and Economic Growth*. ERIM Report Series reference number ERS-2007-070-ORG. <http://hdl.handle.net/1765/10619>
13. Shirokova G., Osiyevskyy O., Bogatyreva K. Exploring the Intention-Behavior Link in Student Entrepreneurship: Moderating Effects of Individual and Environmental Characteristics // *European Management Journal*. 2016. Vol. 34. P. 386-399: <https://doi.org/10.1016/j.emj.2015.12.007>
14. Богатырева К.А., Широкова Г.В. От предпринимательских намерений – к созданию бизнеса: опыт российских студентов // *Форсайт*. 2017b. Т. 11. № 3. С. 25-36: <https://doi.org/10.17323/2500-2597.2017.3.25.36>.
15. EntreComp: The European Entrepreneurship Competence Framework // European Commission. 2019: URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=en>
16. Уиддет С., Холлифорд С. Руководство по компетенциям. М.: НИППО, 2008.
17. Edmonds T. Management Development and the Management Charter Initiative «Competence» Approach to Management Development // *Educational & Training*

- Technology International. 2007. Vol. 29. P. 206–215: <https://doi.org/10.1080/0954730920290304>.
18. Boyatzis R.E. The Competent Manager – a Model for Effective Performance // Management Education and Development. 1982. Vol. 4. P. 144–152.
  19. Спенсер-мл. Л. М., Спенсер С. М. Компетенции на работе. Модели максимальной эффективности работы. М.: НИРО, 2005
  20. Пеша А.В., Шавровская М.Н., Каха З. Развитие предпринимательских компетенций студентов бакалавриата России и Чехии: гендерный аспект // Образование и наука. 2022. Т. 24. № 1. С. 101–134.
  21. Man T.W.Y., Lau T., Chan K.F. The Competitiveness of Small and Medium Enterprises: A Conceptualization with Focus on Entrepreneurial Competencies // Journal of Business Venturing. 2002. Vol. 17. P. 123–142: [https://doi.org/10.1016/S0883-9026\(00\)00058-6](https://doi.org/10.1016/S0883-9026(00)00058-6).
  22. Tittel A., Terzidis O. Entrepreneurial competences revised: developing a consolidated and categorized list of entrepreneurial competences. Entrepreneurship Education. 2020. Vol. 3. Pp. 1-35. <https://doi.org/10.1007/s41959-019-00021-4>